

תולדות אנדרטת חכובית

והקול נשמע
עד לטרזק

לזכר

חללי חיל הקשר והאלקטרוניקה

כמי שניכתבו ע"י

הגב' הורוביץ פנינה
אם שכולה

16/7/1989

תולדות חרובית 21/12/1978-12/2/1980

22 במאי 1989-

יום חיל הקשר והאלקטרוניקה, שנה לטקס גילוי האנדרטה בחורשת חרובית.

יום של קיץ שהשמש יוקדת מעל ראשינו, על הגופות העייפים שתפשו מקומם שסודר עבור המוזמנים ליום הזה.

קהל מיוחד שאינו מוצא את מנוחתו, למרות שקפא על מקומו, וחושב... וחושב... העינים מביטות סביב מחפשות, לבטח הם יודעים מי חסר...ומי לא בא...

על עמוד מול עיני, כחול-לבן מנופץ בכנף, בדממת הרוח ביום הזה חודש מאי. על הגנת האנדרטה הבודדה... שמביט לשמיים, שמצננים את הלב, ונעצר הדופק בפתאומיות שמכסה את העצב!

הוא גאה שהוא למעלה, ומשם רואה הכל-ואינו מבין למה עליו לרדת?

האקורדים מעירים אותו... זאת פקודה!! המחשבות מתכופפות ומסתכלות על החיילים...

נשכח הכל! זה יום של זכרונות מן העבר, וההווה לא מוחקם... והדמעות יורדות...

העצים מצלים על החורשה שקיבלה היום חיים.

למה פה ולא מקום אחר? מי בחר, איך הגורל אותך יעד פה בחרובית.

השקט יורד בתוכנו, הדקות נהפכות לשניות, ונשמע קול "הקדיש"... אף אחד לא זז... מול עינינו מרצדות הפנים, הדמעות זולגות, רק עליים נושמים.

דפי הלוח מתגלגלים במהירות לאחור, בלי להעצר ודוחפים את השנים... למרות הקושי בסחיבת הרגליים העייפות.

הכל כמו עכשיו.

כך נכתבת ההסטוריה בזעיר אנפין!
=====

למרות שהסיפורים הם ארוכים, המסקנות נהפכות לקצרות, ונשארות בלי פתרון מסיבות שליליות.

זאת פילוסופית האמת!
=====

חרובית, חרובית... חלומי, חלומי... איך את נולדת?
שתשאר גם מילה כתובה עבור אלה שלא זכו לראות אותך...

הכל התחיל ביום סתווי, כאשר קצינת הנפגעים של חיל הקשר זהבה שרעבי הביאה לי את הספר "יזכור".

היתה שיחה קשה ביננו... למה ספר?... למה אין "אנדרטה" של חיל הקשר...
לכל חייל יש... לנו אין.

השקט העיקר ביננו... ואז היא ממשיכה-גם אני אלמנה מיום כיפור!

תהיה אנדרטה!

קרן קיימת מוכרת עצים (במחיר מוזל) גם אנחנו נקנה, וכל אחד יתרום לפרוייקט הזה, ואז... תהיה לנו חורשה עם עצים ירוקים, וקיר עם שמות כל הנופלים.

ואת זהבה (קצינת הנפגעים) הבאת הכתובות.

פגישות אין קץ, שיחות טלפוניות אינסופיות, ישיבות ארוכות בביתי וגם אצל בנימין כהן (ברחובות)... שקבעו הכל, במדוייק, תפקידים חילקנו לאנשי הצוות.

הורים שכולים:

בנימין כהן (רחובות).

משה פרידריך (ראשון לציון).

יצחק וייס (כפר סבא).

הלן ענבי ז"ל (ת"א).

פנינה הורוביץ (גבעתיים)

אידה קאופמן (רמת גן).
רחל פלדמן (רמת גן)
צוות לדרך

רכב פרטי-נטי קורמן (גבעתיים) מתנדבת שאינה אם שכולה.

מזכיר מסור אבי יובניר (אורנית) חייל חיל הקשר (ידיד של בני)

21/12/1978 יוצאים לדרך...

תפקידנו קשה מנשוא: לדפוק על כל דלת של משפחות הנופלים מחיל הקשר, ולבקש השתתפות בהקמת החורשה. בכל בית מעלים מחדש את זכר הבן שנפל, בוכים יחד על יקירנו, יוצאים עם התרומות, ונותנים הבטחה קדושה לכל משפחה שהחורשה תקום.

מוזרה... התחושה, הצטלבות, הבכי עם השמחה...

ככה אני הבטחתי ללכת מבית לבית, המרחק לא יהווה מכשול.

א נ ח נ ו ב א י ס ! ...

בית בודד ומדשאה קטנה סביבו. אנו נכנסים. שתי דמויות כמו פסלים, יושבות על כסאות. אם? סבתא? אינני יכולה להעריך.

לא מדברים. גבר מקביל את פנינו: "אנדרטה? לשם מה? הבן שלי חי! הוא באמריקה". זו דרכו להתמודד עם מות בנו.

והוא ממשיך: "לאנשים חיים לא בונים מצבות". שותקים שעה ארוכה. הוא פורץ בבכי. האב המסכן מראה לי את גבו השחוח, תוצאה מהארגזים שחב כל השנים, כסבל בנמל חיפה. "את רואה, כך גידלתי אותו", והוא פורץ בבכי מר. אני מקרבת ונושקת לו על המצח: "לא חשוב אם תתרום או לא, שמו יהי חרוט על האנדרטה". "חכי" הוא אומר, "זהו בני והאבא שלו משלם!" ענבי ואני גוררות את רגלנו עד המכונית, כאילו מישהו יצק עופרת בנעלינו. באנו עם ראש למעלה ויצאנו הרוסות...

ואנו ממשיכות, מחכים לנו! לילה אחד אנו מגיעות לשכונה האחרונה הגובלת בקלקיליה... חשיכה מסביב ושקט. אין איש ברחוב. שומעים רק את נביחות הכלבים... בבית הכנסת שעדיין פתוח מסבירים לנו כיצד להגיע לבית שאנו מחפשות... אור קלוש במטבח הצנוע. "ציפינו לכם... אנו מחתנים את בתנו. זה הכסף שעוד נותר לנו. התרומה שלנו לא גדולה... אבל יש לנו בקשה: תוסיפו על האנדרטה גם את השם שבו היינו מכנים אותו ביננו, במשפחה... אני מבטיחה שהכל יהיה כבקשתם והם נשארים עם הבטחון שאכן כך יהיה. קלקיליה מאחורינו ואנו יוצאות לכיוון כפר-סבא. כבר מאוחר מאוד, כבר 9 בלילה...

נדודינו נמשכים. בשעות אחר הצהריים אנו מגיעים לבית נאה מאוד, לדירה מסודרת בהמון טעם טוב. אשה מקבלת אותנו בחיוך לקוני: היא מתבטאת בצורה מחושבת "כרגע שבתי מבית החולים. האבחנה חד משמעית, אין לי עוד הרבה לחיות. אין גם טעם להסתיר, אין סודות ביננו. הנה הצ'ק. לפחות הוא מגיע בזמן. תקנו גם בשביל הקצין שלי עץ בחורשה שתקימו, ושם על האנדרטה שיהיה כתוב: שמו ולא לשכוח לציין את דרגתו ליד השם (כששירת בצבא).

אמא יקרה, אמא יקרה... על ערש דווי הבטחתי לה שכך יהיה... ואת לא זכית, ואת יצאת מן העולם הזה... בלי לדעת אפילו את השם "ח ר ו ב י ת".

העיניים דומעות, יורדים בקושי מדרגה. אני וזהבה (קצינת הנפגעים) וכל זה קרה אחר הצהריים בבת-ים.

נוסעים להרצליה. דופקים בדלת וגבר שפניו מעוותים מסבל פותח לנו כסדק. אנו נכנסות. בכל החדר, לכל אורכו, מתוחים חבלי כביסה. הרהיטים מכוסים בעיתונים. כאשר הוא שומע לשם מה באנו, הוא מגרש אותנו החוצה. אני מספיקה רק לבקש לראות את תמונת בנו. האיש מוביל אותנו לחדר ריק, שגם בו נמתחו חבלי כביסה.

על הקיר תמונה של תינוק. "זהו בני". על סף הדלת אני אומרת לו: "לא חשובה התרומה. שמו של בנך החייל יהיה כמו כולם על לוח הזכרון". רחל מביטה, אף אחת מאיתנו אינה יכולה להוציא הגה.

ממשיכים בדרך. מדרגות יורדות מתחת לפני הקרקע... חדר צנוע.

על הקיר שעונה תמונת ענק בגודל מטר, פנים של בחור יפה.

זהו אחי! ... "זהבה, קחי את הכסף ותקנו עצים על שמו, שישאר לנצח" בחורשה שתקימו, ושם יופיע שמו!

בפינת החדר על ספה ישנה, יושבים הורים זקנים... על מה הם חושבים, הם יודעים... אולי? על שם שיהיה כתוב, איפה? לא מבינים.

הטלפון מצלצל "מדבר אב שכול מחדרה... אני שולח צ'ק, סכום רציני. אני רוצה שיגיע בזמן. אני רוצה שתקנו עצים ושם בני ישאר חרוט באותיות דם מליבו של אב".

ידע האב המסכן מדוע הוא מזדרז. החיים ללא הבן האהוב היו חסרי תכלית. מקץ שבוע הוא התאבד.

כמה עצוב... איזה רומן בלי סוף... אבא מסכן!

אסור לשכוח גם את התרומה הגדולה של האב השכול מנתניה, אשר העביר אלינו את כל הסכום שקיבל ממשרד הבטחון למען הנצחת בנו, וכל תקוותו היתה כי שם הבן יתנוסס על האנדרטה.

סכום להנצחה מקבלים רק פעם, ... והוא תרם הכל! ...

זה חלק מן ההסטוריה שלך "ת ר ו ב י ת".

עבור אלה שהאמינו בשבועה הקדושה, שתקום חורשה, ותכלול בתוכה
אנדרטה עם שמות הנופלים!

- 21/12/1979

נקנתה חורשת חרובית לאחר לבטים קשים, וכאן תוקם "אנדרטה"
עם שמות כל הנופלים של (חיל הקשר והאלקטרוניקה) וכך... החלטנו!

חורשה נפלאה בחזית, בדרך ירושלים-באר-שבע.

עם השתתפות 120 משפחות שכולות
=====

1000 עצים (5 דונם)

15000 לירות שולם לקרן קיימת לישראל.

500 לירות עבור שיש לבן לסימון המקום של חיל הקשר. בחורשה. (בחזית)

חשבון התרומות נמצא (מס' 8836/97) בבנק לאומי סניף גשר הירקון תל-אביב.

זכות החתימה: גב' ענבי הלן (ז"ל) ת"א, ואני פנינה הורוביץ מגבעתיים,
על שם חיל הקשר והאלקטרוניקה. זה היה מ-1979-1980.

12/2/1980 - היו בקופת הבנק 189,080 לירות.

הכסף היה מספיק לבנות אנדרטה (פסל) לפי רצוננו.

לבניית קיר (מאבן פשוטה) עם שמות הנופלים לא היה מספיק כסף!

וכך צוות אחר המשיך שנים שנים רבות לאסוף תרומות למטרה הסופית:

ב נ י ת ק י ר ע ם ש מ ו ת !

יוני 1988

טקס צבאי: הביאו רק אנדרטה, סמל של החיל (כחול לבן) מתכת.
רצינו בחורשת חרובית, ליום חיל הקשר והאלקטרוניקה.

וכך המשיך עוד שנה הטקס בחורשה ליום חיל הקשר ב-22/5/1989.

מקריאת הכתוב, ניתן להבין אולי לנפשנו בזה שבאנו למטרה קדושה לדאוג
לנופלים.

סיפורים היו הרבה, ומעט מופיעים....

רצון נפשי מוביל בן אדם אל-אנושי להגיע לדקה שהחלום יתגשם...

לבנות אותך חורשת חרובית לזכר הנופלים כפי שהבטחנו.

את חורשת חרובית!

יש הסכם ביננו, עמדי בהבטחה, שמות הנופלים יהיו כתובים על קיר אבן, לזכרם
בכבוד. זאת המטרה שתרמו לקנות חורשה.

את אנדרטה בודדה (סמל כחול לבן) של חיל הקשר...

הגני על כל עץ, והשמות שיהיו כתובים על אבן... הם העיניים של החיילים.

חורשת חרובית! אל תשכחי לשמור על כבודך, להיות מוזכרת גם את בספר
ג ל ע ד כמו חורשות אחרות.

שנים תעבורנה... יחד איתנו -

טקס צבאי שישאר לפני אנדרטה עם שמות כל הנופלים, על כבוד החייל עם הסמל הכחול לבן של חיל הקשר, כאן בחרובית זאת הצוואה שנשארת בתולדות חרובית.

מבקשת שתולדות חורשת חרובית, הכל אמת, שכתבתי וחותמת ישארו בספריה שלכם, ומבקשת הצוות שתרים לבניית החורשה 1978-1980 ישארו תמיד בכבוד.

פנינה הורוביץ - אם שכולה

<u>ביחד היינו</u>	<u>הצוות:-</u>
רחל פלדמן	בנימין כהן (רחובות): משה פרידליך (ראשל"צ)
הינדה קאופמן	יצחק וייס (כ"ס): הלן ענבי ז"ל (ת"א)
הורוביץ פנינה	פנינה הורוביץ (גבעתיים): זהבה שרעבי ק. נפגעים
	הינדה קאופמן (ר"ג): רחל פלדמן (ר"ג)